

פרק שלישי

קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות שאחריו.

חנה סנש – הצנחנית שלא שבה

מעובד לפי אנציקלופדיית יבנה, כרך 11, 2005 ולפי אנציקלופדיית אביב חדש, כרך 13, 2004

חנה סנש
(1944–1921)

5 חנה סנש נולדה למשפחה יהודית בבודפשט, בירת הונגריה. אביה, שהיה סופר, עיתונאי ומחזאי ידוע בהונגריה, נפטר כשהייתה בת שש. אמה הייתה מורה למוזיקה, וחנה גדלה בבית שבו הרבו לבקר בתאטרון, בקונצרטים ובמוזאוני. כשהייתה בת שלוש-עשרה קיבלה חנה במתנה יומן וכתבה בו כתשע שנים. כבר אז גילתה כישרון ספרותי.

10 חנה למדה בבית ספר לא יהודי לבנות ולא השתייכה לתנועת נוער יהודית כלשהי. היא נבחרה למועצה הספרותית של בית הספר, אך כשגילו שהיא יהודייה,

לא אפשרו לה להשתתף בה. מאז החלה להעסיק אותה הזהות היהודית שלה.

בקיץ של שנת 1938, כשהייתה בת שבע-עשרה, החלה חנה את שנת הלימודים האחרונה בבית הספר. בתקופה ההיא התחזקה זהותה היהודית של חנה, והתגבשה בה ההחלטה לעלות לארץ ישראל כשתסיים את לימודיה.

15 בשנת 1939, כשמלאו לה שמונה-עשרה שנים, עלתה חנה סנש לארץ ישראל והחלה ללמוד בבית הספר החקלאי בנהלל. אחר כך הצטרפה לקיבוץ שדות-ים שליד קיסריה.

20 חודשים מעטים לאחר עלייתה לארץ ישראל פרצה מלחמת העולם השנייה, והיא נמשכה עד שנת 1945. במהלכה כבשו הנאצים עוד ועוד מדינות באירופה והשמידו יהודים שחיו בהן.

25 באותה תקופה, לפני קום המדינה, שלטו הבריטים בארץ ישראל. הם אסרו על היהודים בארץ להקים צבא משלהם, אבל אישרו להקים יחידה של צנחנים יהודים כחלק מהצבא הבריטי שנלחם בנאצים. מטרתם העיקרית של הצנחנים הייתה להגיע לארצות אירופה הכבושות, ובהן הונגריה, כדי להציל יהודים רבים ככל האפשר מציפורני הנאצים. כשנודע לחנה שמתארגנת משלחת הצלה, היא התנדבה מיד לצאת להונגריה, לארץ שבה נולדה, כדי לסייע ליהודים, ובהם גם לאמה, לברוח משם.

30 חנה הוצנחה עם חבריה ביוגוסלביה, מדינה שגבלה בהונגריה. כשלושה חודשים הם שהו ביערות ונלחמו בנאצים, מחכים בקוצר רוח להזדמנות הראשונה להיכנס להונגריה.

35 בחודש יוני 1944, כשחצתה חנה סנש את הגבול בחשאי מיוגוסלביה להונגריה, היא נתפסה על ידי חיילים הונגרים והואשמה בריגול ובבגידה. ההונגרים החזיקו אותה בבית כלא בבודפשט, עיר הולדתה. המשטרה ההונגרית ניסתה להוציא מפיה של חנה מידע סודי. היא נחקרה ועונתה. הרגע הקשה ביותר מבחינתה היה כשהובאה לבית הכלא בבודפשט, הוכנסה לחדר קטן, ובו מצאה לתדהמתה את אמה. ההונגרים איימו על חנה שאם לא תגלה את סודותיה יענו את אמה, אבל היא לא גילתה דבר.

40 בחודש אוקטובר 1944 נערך המשפט של חנה סנש, ובו הגינה בנאום אמיץ על מעשיה. היא הודתה כי באה להציל יהודים, הצהירה בתוקף על אמונתה היהודית, וסירבה להגיש בקשת חנינה. חודש אחרי כן, בהיותה בת עשרים ושלוש בלבד, הוצאה חנה סנש להורג.

45 חבריה של חנה מצאו את היומן שכתבה, וכן שירים וקטעי ספרות בעברית. לאחר מותה יצאו לאור היומן והשירים. מפורסמים במיוחד הם השירים "הליכה לקיסריה" ו"אשרי הגפרור".

הליכה לקיסריה

אֵלֵי אֵלֵי,
שָׁלֹא יִגְמַר לְעוֹלָם
הַחֹל וְהַיָּם,
רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַמַּיִם,
בְּרֶק הַשָּׁמַיִם,
תְּפִלַּת הָאָדָם.

(קיבוץ שדות-ים, 24/11/1942)

המשיכו לקרוא בעמוד הבא.

השאלות**שאלה 13**

השלימו את פרטי המידע על חנה סנש לפי הקטע.

שם: חנה סנש _____

1. שנת לידה: _____

2. ארץ לידה: _____

3. מקצוע האב: _____

4. מקצוע האם: _____

5. שנת עלייתה של חנה לארץ ישראל: _____

שאלה 14

השלימו את המילים החסרות, לפי מה שקראתם.

במהלך מלחמת העולם השנייה השתלטו _____ על מדינות רבות באירופה, והיהודים שחיו במדינות האלה היו נתונים ב _____ חיים. באותה תקופה שלטו הבריטים ב _____ . הם אסרו על היהודים שחיו בארץ להקים _____ , אך הרשו להם להקים יחידת צנחנים מיוחדת. מטרת הצנחנים הייתה _____ יהודים שחיו בארצות אירופה הכבושות.

שאלה 15

לפי הקטע, מה עשו ההונגרים כדי להוציא מפיה של חנה סנש מידע סודי?

שאלה 16

בחרו את הפעלים המתאימים והשלימו את המשפטים.
היעזרו בדוגמה.

לאחר שחנה סנש _____ **פּאַנח** ביוגוסלביה, היא חצתה את הגבול להונגריה
תצנח/הוצנחה/הצניחה

ו _____ על ידי ההונגרים. שם היא _____ לבית כלא. לאחר
תפסה/נתפסה/תופסים הכניסה/תיכנסי/הוכנסה

כמה חודשים היא _____ למשפט. במשפט היא הואשמה בריגול.
הועמדה/העמידה/תעמדי

שאלה 17

השיר "הליכה לקיסריה" של חנה סנש בעמוד 17 הובא כדי –

- 1 להדגים את גבורתה ואת אומץ לבה.
- 2 לתאר את פעולותיה למען הצלת יהודים.
- 3 להדגים את יצירתה הספרותית.
- 4 לתאר את חייה בקיבוץ שדות-ים.

שאלה 18

בשורות 52–53 כתוב: "משום שהקריבה את חייה למען הצלת יהודים ובשל
עֲמִידָתָהּ הָאֵיתָנָה בעינויי השבי..."
למה הכוונה בצירוף המילים עֲמִידָתָהּ הָאֵיתָנָה במשפט הזה?

- 1 חנה הייתה חזקה ברוחה.
- 2 חנה הייתה יציבה וזקופה.
- 3 חנה לא נפצעה בזמן השבי.
- 4 חנה עמדה על רגליה במשפט.

שאלה 19

בקטע מיומנה של חנה סנש מתוארות תוכניותיה לעתיד.
כתבו את התוכנית הקשורה לילדים.

.....

שאלה 20

בסוף הקטע כתוב שדמותה של חנה סנש הפכה לסמל ולמופת בעיני רבים.
כל דמות ההופכת **לסמל ולמופת** היא דמות שמעשיה –

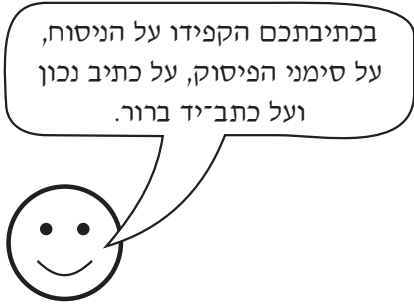
1. פורסמו ברבים לאחר מותה.
2. מהווים דוגמה וראויים לחיקוי.
3. מלמדים על אופייה ועל כישרונה.
4. הוקדשו להצלת יהודים.

.....

שאלה 21

בשורה 49 כתוב: "המונים חֶלְקוּ לה כבוד..."
למילה **חֶלְקוּ** יש כמה משמעויות.
באיזה משפט משמעות המילה **חֶלְקוּ** זהה למשמעותה במשפט הכתוב
בשורה 49?

1. עורכי הדין **חלקו** על החלטת השופטים.
2. בשנות לימודיהם אימא ואבא **חלקו** דירה שכורה.
3. אימא ודנה **חלקו** מנה אחרונה בסוף הארוחה.
4. מפקדי המשטרה **חלקו** שבחים לנער שהציל חיי אדם.

שאלה 22

מדוע לדעתכם הפכה חנה סנש לגיבורה בעיני רבים?

ענו לפי הקטע שקראתם.

כתבו 2-3 שורות.
